

Meer kinderen betrekken bij de Natuurwerkdag, goed idee! Maar wat kunnen kinderen doen tijdens de Natuurwerkdag, hoe zit het met de praktische uitvoering en waar moet je op letten bij het werken met kinderen? Met deze factsheet geven we je 10 tips voor hoe je tijdens de Natuurwerkdag als gezinslocatie ook kinderen kunt betrekken bij je werkzaamheden of een apart kinderprogramma kunt aanbieden.

1. Plezier voorop

Ga je tijdens de Natuurwerkdag knotten, de heide onderhouden of een heemtuin of speelplaats winterklaar maken? Dan kunnen kinderen prima meehelpen. Voor kinderen staat plezier beleven centraal: voor hen is het werk al een hele beleving. Verwacht dan ook niet dat kinderen (veel) werk verzetten.

2. Veiligheid en toezicht

Het is belangrijk om extra goed op te letten met kinderen, zij vormen namelijk een zogenaamde 'aandachtsgroep': vrijwilligers met weinig tot geen ervaring die daarnaast niet zelf gevaren in kunnen schatten. Werk deze dag niet met gemotoriseerd materiaal. Schat bij het voorbereiden van de activiteiten de (veiligheids)risico's in (sloot, ondoordringbare bosje, een weg, vallend hout) en bedenk voor zover mogelijk oplossingen. Zorg dat er iemand is aangewezen die de kinderen in de gaten houdt en dat er een aanspreekpunt is. Neem met specifieke vragen over veiligheid contact op met de [ARBO- coördinator van Landschap Erfgoed Utrecht \(LEU\)](#).

3. Zorg voor leeftijdsgeschikte taken

Niet alle werkzaamheden zijn geschikt voor alle leeftijden. Oudere kinderen kunnen bij het knotten bijvoorbeeld (onder begeleiding) zelf de ladder opklimmen en de takken afzagen of later de takken knippen of doorzagen. Jongere kinderen kunnen vaak nog niet op een ladder klimmen om een wilg te knotten, maar kunnen wel de takken verslepen en met een takkenschuur werken.

Ook dat is een waardevolle en uitvoerbare taak. [Lees meer over hoe kinderen van verschillende leeftijden leren en ontdekken.](#)

4. Ochtend of middag

Een hele dag is voor kinderen vrij lang. Je kunt ook kiezen voor een dagdeel. Voor gezinnen met kinderen t/m 6 jaar is de ochtend over het algemeen het meest geschikt, voor oudere kinderen de middag (zij sporten veelal 's ochtends).

5. Gereedschap

Kinderen vanaf 8 jaar kan je laten werken met gereedschap, kinderen van jongere leeftijd kunnen andere klusjes doen. Zorg voor voldoende gereedschap waar kinderen mee uit de voeten kunnen, zoals snoeischaren, takkenscharen, harken en handzagen. Denk ook aan klein formaat handschoenen en helmen (vallend hout). Daarnaast is het belangrijk dat je vooraf een goede veiligheidsinstructie geeft en een goede uitleg geeft over het gebruik van het materiaal.

6. Klusjes

Soms zijn de kinderen nog te jong/te klein voor de echte klussen. Tijdens je werkzaamheden zijn er genoeg kleine klusjes te doen voor hen. Bij het winterklaar maken van een heemtuin of speelplaats kunnen de kinderen bijvoorbeeld bladeren harken, takken/maaisel van gesnoeide bomen en struiken verzamelen, zwerfafval opruimen of met een bezem aan de slag.

7. Zorg voor uitdaging voor de kinderen

Zorg voor genoeg afwisseling voor de

kinderen, zij hebben een kortere spanningsboog dan volwassenen. Om hun aandacht én plezier erbij te houden, kun je extra activiteiten bij de werkzaamheden bedenken: wie verzamelt de meeste boompjes, wie maakt de hoogste stapel of wie heeft het grootste boompje eruit getrokken? Geef oudere kinderen meer verantwoordelijkheden en/of aparte en uitdagendere activiteiten.

8. Vrij spel en pauzes

Biedt kinderen de ruimte om zelf aan te

rommelen en zorg voor vrij spel. Leg een stapel takken neer om hutten te bouwen. Zorg ook tussendoor voor (drink)pauzes en eventueel voor een spel tussendoor.

9. Verwachtingen bij ouders

Geef bij de aanmelding van jouw locatie aan dat je een gezinslocatie bent en vermeld in de omschrijving wat er voor de kinderen te doen is en vanaf welke leeftijd dat is. Hierdoor kunnen ouders beter inschatten of de activiteiten passen bij de leeftijd van hun kind(eren).

10. Aanvullende kinderactiviteiten

Ter afwisseling van het beheerwerk kun je met kinderen allerlei leuke natuuractiviteiten doen. Dit vraagt wat voorbereiding en begeleiders voor de dag zelf.

Voorbeelden van activiteiten:

- [Op zoek naar kriebel- of waterbeestjes](#). Zorg voor schepnetjes, bakken (met water), loeppotjes en zoekkaarten.
- Bouw een [insectenhotel](#) of een [vogelhuisje](#)
- [Broodjes bakken](#) boven een vuurkorf
- [Maak je eigen natuurparfum](#) van verschillende natuurlijke materialen
- [Geluidenkaart](#): luisteren naar alle geluiden in de natuur en het maken van een geluidenkaart.
- [Natuur ondersteboven ontdekken](#): met een spiegeltje 'de onderkant van' de natuur ontdekken.
- Een pijl en boog maken met twee takken en elastiek
- Creëer een hoekje of een plek waar kinderen [hutten kunnen bouwen](#), op een tafel een [natuurschilderij kunnen maken](#) met bloemen, blaadjes, takjes, zaadjes, etc. of met [kastanjes poppetjes en dieren kunnen maken](#).

Combineren van meerdere activiteiten:

- Geef de kinderen een stempelkaart met vijf of tien activiteiten die ze die dag kunnen doen. Na het behalen van alle stempels ontvangen ze een beloning.
- Zet een [speurtocht](#) uit waar kinderen zelf aan de slag kunnen of waar een ouder als begeleider meegaat.

Meer ideeën

Met [Scharrelkids](#) laat IVN kinderen (en ouders) ontdekken hoe leuk buitenspelen is. Op de Scharrelkidswebsite zijn veel ideeën en uitgewerkte activiteiten voor een kinderprogramma te vinden. Meer voorbeelden van activiteiten vind je bij [Scharrelkids](#), www.50dingen.nl, [Oerrr](#) van Natuurmonumenten.

Loop je ergens praktisch of organisatorisch tegenaan, heb je meer ideeën of ondersteuning nodig of heb je extra begeleiding nodig tijdens de dag zelf? Wellicht kan een [NME-centrum](#) of [lokale IVN afdeling](#) in de buurt helpen.

© IVN Utrecht, september 2016. Deze factsheet is gemaakt door IVN binnen het samenwerkingsverband van Utrechtse natuur- en milieuothersaties.